

LAGUTSKOTTETS betänkande № 26/1957 med anledning av landstingsmannen Jan Erik Erikssons hemställningsmotion om uppdrag åt landskapsstyrelsen att undersöka, i vad mån Nordiska Rådets verksamhet berör åländska förhållanden samt huruvida det finnes anledning att för regeringen föreslå, att även en representant för det självstyrda Åland utses till medlem i rådet. (№ 16/1957).

№ 26/1957.

Förenämnda framställningsmotion, varöver landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande, har utskottet behandlat och får för landstinget värdsammast framhålla följande:

Av den utredning angående Nordiska Rådets verksamhet och organisation, som utskottet införskaffat, arbetar rådet enligt grundstadgar, som godkänts i varje till rådet hörande land särskilt, ehuru de sakligt ha ett och samma innehåll. Enligt sin stadga är rådet ett organ för samråd mellan de till detsamma hörande ländernas folkrepresentationer och regeringar och kan besluta blott om rekommendationer till de till rådet hörande ländernas regeringar. Dess åtgärder äro bindande för varje lands regering blott såtillvida, att denna bör anmäla om de åtgärder, som möjligen vidtagits med anledning av rekommendationerna.

Genom förordning av den 23 december 1955 (№ 583/1955) bringades stadgan för Nordiska Rådet i kraft för Finlands vidkommande. Den 14 december 1955 utfärdades lag om val av ombud i Nordiska Rådet. År 1957 har regeringen till riksdagen överlämnat proposition (№ 80/1957) med förslag om antagande av ny stadga, som likväl går ut på endast vissa formella ändringar. Enligt förslaget består rådet av sextionio valda medlemmar och regeringsrepresentanter och på grund av lagen om val av medlemmar i rådet utser varje lagtima riksdag inom sig sexton medlemmar samt för envar av dessa en suppleant. Valet förrättas inom fem dagar från riksdagens öppnande av riksdagens elektoror med iakttagande av proportionellt valsätt.

Såsom framgår av dessa bestämmelser om rådets organisation och verksamhet och sättet för val av medlemmar i rådet, har Ålands landsting ingen möjlighet att erhålla representation i rådet, med mindre stadgan för rådet ändras eller riksdagens benägna medverkan vid kandidatnomineringen kan utverkas, d.v.s. den åländska riksdagsmannen beredas plats åtminstone såsom suppleant i rådet. Ändring av rådets stadga är en vidlyftig procedur och förutsätter dels initiativ av Finlands regering eller riksdag, dels godkännande av folkrepresentationerna i alla till rådet anslutna land. Landstinget självt har enligt självstyrelselagen

-2-

icke någon möjlighet att väcka initiativ i detta syfte.

Utskottet har icke haft tillfälle att undersöka möjligheterna för regerings- eller riksdagsinitiativ till ändring av stadgan, ej heller utsikterna för den åländska riksdagsmannen att beredas plats i Finlands rådsrepresentation. I första hand synas dessa möjligheter vara små, icke minst med hänsyn därtill att representanterna väljas enligt partilinjer. Möjligheterna borde dock undersökas, ty enligt vad utskottet har sig bekant har Danmarks folketing vid valet av medlemmar och suppleanter i Nordiska Rådet den 2 oktober 1957 till suppleant valt den ena av Färöarnas två medlemmar i folketinget. Möjligen kunde man räkna med att Finlands Riksdag visar samma hänsyn till Åland och dess självstyrelse som Danmarks folketing visat Färöarna, vilkas självstyrelse i lagstiftningshänseende dock icke är lika omfattande som Ålands.

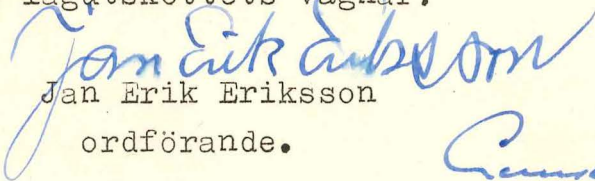
I dagens läge är utskottet icke berett att framställa något framkomligt förslag eller anvisa någon utväg för realiserande av motionärens syftemål. Ej heller anser sig utskottet kunna avvisa motionen, då Nordiska Rådet tvivelsutan kan komma att taga befattning med en mångfald frågor, som beröra även åländska intressen och en representation från landskapets sida i en eller annan form därför kan vara önskvärd. Enligt utskottets mening borde frågan i detta outredda skick icke heller överlämnas åt landskapsstyrelsen. Då tiden likväl icke medger införskaffande av ytterligare utredning och för att underlätta för motionären att framdeles inkomma med ett nytt initiativ, vill utskottet nu icke taga ställning till motionen vare sig för eller mot, utan anser lämpligast att frågan för denna gång får förfalla utan sakligt ställningstagande.

Med hänsyn till landstingssessionens nära förestående avslutning och att landstinget i början av år 1958 sammanträder i ny sammansättning, föreslår utskottet därför vördsammast,

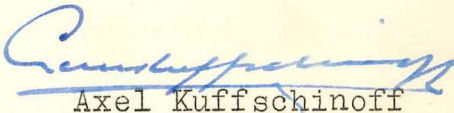
att landstinget ville avföra ärendet från dagordningen.

Mariehamn den 28 november 1957.

På lagutskottets vägnar:

Jan Erik Eriksson

ordförande.

Axel Kuffschinoff

sekreterare.

Närvarande i utskottet: Jan Erik Eriksson, ordförande, Nils Dahlman, Gustaf Jansson, Aug. Johansson och Herman Mattsson.